

1 рівень

У завданнях 1-3 з чотирьох варіантів відповідей виберіть ОДНУ правильну
Варіант 1

1. Укажіть органи виділення павукоподібних:

- А) зелені залози;**
- Б) мальпігієві судини;**
- В) жирове тіло;**
- Г) метанефриди.**

2. Визначте, де міститься отрута в павуків:

- А) у павутинних бородавках;**
- Б) у кінцевому членику черевця;**
- В) у хеліцерах;**
- Г) у кінцівках.**

3. Визначте наявність вусиків у павука:

- А) є одна пара;**
- Б) є дві пари;**
- В) є три пари;**
- Г) немає вусиків.**

1. Визначте кількість пар ходильних ніг на головогрудях павука:

- А) п'ять;**
- Б) дві;**
- В) три;**
- Г) чотири.**

2. Укажіть, які павукоподібні будують ловильні тенета(павутину) :

- А) тарантули;**
- Б) павуки-хрестовики;**
- В) морські павуки;**
- Г) павуки-сріблянки.**

3. Визначте органи дихання в павуків:

- А) трахеї;**
- Б) зябра;**
- В) легеневі мішки й трахеї;**
- Г) немає органів дихання.**

2 рівень

У завданні 4 необхідно встановити відповідність між буквами та цифрами.

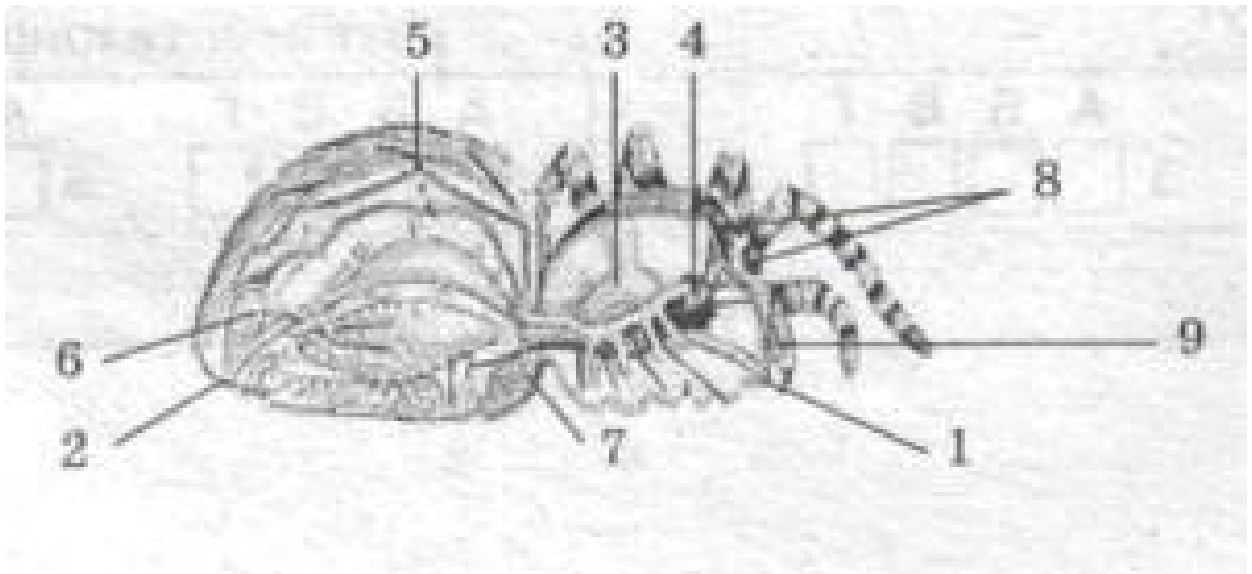
4. Укажіть, якими цифрами на рисунку позначені органи павука.

Варіант 1

- А) Серце;
- Б) очі;
- В) легеневі мішки;
- Г) анальний отвір.

Варіант 2

- А) Мальпігієві судини;
- Б) хеліцери;
- В) рот;
- Г) глотка.

5. Установіть відповідність між таксономічними категоріями та наведеними назвами для зображеного організму.

Варіант 1

Варіант 2

- А) Тип; 1. Павукоподібні;
- Б) клас; 2. Кліщ;
- В) рід; 3. Павук хатній;
- Г) вид. 4. Членистоногі;
- 5. Павук;
- 6. Ракоподібні;
- 7. Кліщ іксодовий.

Варіант 1

1. Визначте розділ зоології, що вивчає комах:

- А) ентомологія; Б) теріологія;
В) орнітологія; Г) іхтіологія.

2. Укажіть, у яких комах друга пара крил видозмінена в органи рівноваги (дзижчальця) :

- А) комарів; Б) жуків;
В) бджіл; Г) їздців.

3. Укажіть, які комахи мають водні личинки:

- А) хрущі; Б) оси;
В) бабки; Г) таргани.

1. Укажіть, що покладено в основу поділу комах на ряди:

- А) будова кінцівок; Б) тип розвитку;
В) будова крил; Г) будова відділів тіла.

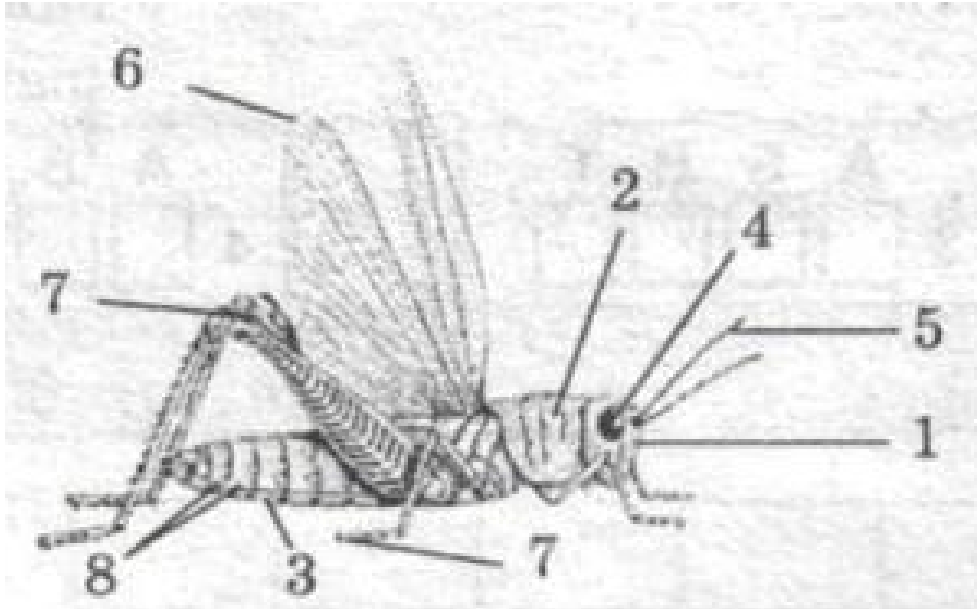
2. Визначте, які комахи мають стрибальні ніжки:

- А) коники; Б) оси;
В) вовчки; Г) метелики

3. Визначте, які комахи належать до суспільних:

- А) воші; Б) терміти;
В) метелики; Г) комарі.

- А) Груді; А) Голова;
Б) вусики; Б) дихальця;
В) кінцівки; В) крила;
Г) черевце. Г) очі.

5. Установіть відповідність між назвою комахи та типом її ротового апарату.

Варіант 1

- А) Клоп ліжковий;
- Б) Сарана перелітна;
- В) Муха м'ясна;
- Г) Метелик поліксена.

Варіант 2

- А) Воша платяна;
- Б) Муха-дзизчалка;
- В) Комар-пискун;
- Г) Мураха руда.

- 1. Колючо-сисний;
- 2. гризучий;
- 3. лижучий;
- 4. сисний;
- 5. гризучо-лижучий.

2. Визначте, які комахи мають риучі кінцівки:

А вовчки (капустянка) В таргани

Б богомоли Г сарана

3. Визначте, які комахи належать до суспільних:

А блохи В клопи

Б мурашки Г мухи

4. У членистоногих симетрія тіла:

А відсутня В двобічна

Б радіальна Г променева

5. Павук-хрестовик починає перетравлювати їжу:

А поза своїм організмом В у стравоході

Б у глотці Г у шлунку

II рівень (по 1 балу за кожне завдання)

8. Установіть відповідність між назвами комах та зображеннями типів ротових апаратів, які їм характерні:

1 муха м'ясна

2 жук-олень

3 комар-пискун

4 бджола медоносна

Виберіть одну правильну відповідь.

1. Тварина, яка має незамкнену кровоносну систему:

- А) скат;**
- В) карась;**
- Б) бджола;**
- Г) дощовий черв'як.**

2. Павуки мають пари ніг:

- А) 2;**
- В) 4;**
- Б) 3;**
- Г) 5.**

3. Комахи, у яких немає крил:

- А) оводи;**
- В) блохи;**
- Б) їздці;**
- Г) комарі.**

4. Основа покривів членистоногих — органічна речовина:

- А) хітин;**
- В) крохмаль;**
- Б) муреїн;**

Г) целюлоза.

5. Порожнина тіла членистоногих:

А) змішана;

В) вторинна;

Б) паренхіма;

Г) первинна.

6. Нервова система членистоногих:

А) вузлова;

В) стовбурна;

Б) дифузна;

Г) має вигляд трубки.

7. Органи виділення павукоподібних:

А) нирки;

В) зелені залози;

Б) метанефридії;

Г) мальпігієві судини.

8. Органи дихання павукоподібних:

А) зябра;

В) легеневі мішки;

Б) трахеї;

Г) зябра та легеневі мішки.

9. До ряду Двокрилі належать (декілька правильних відповідей):

- А) муха;**
- В) бджола;**
- Б) комар;**
- Г) мурашка;**
- Д) гедзь;**
- Є) цикада;**
- Е) махаон;**
- Ж) богомол.**

10. Установіть відповідність між типами ротових органів та рядами комах.

- А) гризучий;**
- Б) сисний;**
- В) гризучо-лижучий.**
- г) колюче - сисний**
- д)гризучо - сисний**

- 1. Твердокрилі;**
- 2. Лускокрилі;**
- 3. Двокрилі;**
- 4. Перетинчастокрилі.**

Так чи ні

1. Тіло павукоподібних складається з головогрудей і черевця.

2. На голові у павуків розташовані органи чуття та складні очі

3. У павуків 5 пар ходильних ніг
4. Отвори органів дихання розташовані на черевці
5. Павуки є хижаками
6. Для павуків характерне позакишкове травлення
7. Неперетравлені рештки виводяться через ротовий отвір
8. Органи дихання павука – трахеї та легені
9. Кровоносна система павуків замкнена
10. Нервова система павуків складніша, ніж у ракоподібних
11. Органами чуття павуків є вусики
12. Органи смаку та хімічного чуття розташовані на ногах та педипальпах

1. Тіло павукоподібних поділене на:

а) голову, груди, черевце, хвіст

б) голову, груди, черевце

в) головогруди і черевце

3. Органи руху у павуків містяться на:

а) головогрудях

б) черевці

4. За способом розмноження павукоподібні:

- а) гермафродити
- б) роздільностатеві

5. Органи, що слугують для захоплення й убивання здобичі – це:

- а) педипальпи
- б) хеліцери
- в) павутинні бородавки

6. Органами виділення павукоподібних є:

- а) метанефридії
- б) зелені залози
- в) мальпігієві судини

7. Павуки живуть переважно:

- а) у воді
- б) на суходолі
- в) у ґрунті

8. Кількість ходильних ніг у павуків:

- а) 6
- б) 8
- в) 10

9. Виберіть ознаки, що є пристосуванням до життя на суходолі:

- а) прості очі
- б) зовнішній шар кутикули є водонепроникним

в) органи дихання – легені і трахеї

г) відсутність вусиків

11. Особливостями тварин класу Павукоподібні є:

а) мешкають переважно на суходолі, трапляються водяні тварини;

б) живуть переважно у воді, трапляються на суходолі;

в) відділи тіла: голова, груди, черевце;

г) відділи тіла: головогруди, черевце;

д) мають дві пари чутливих вусиків;

е) чутливих вусиків немає;

ж) очі прості;

з) очі складні;

і) мають п'ять пар ходильних ніг;

к) мають чотири пари ходильних ніг;

л) органи дихання –зябра;

м) органи дихання –трахеї та легені;

н) органи виділення - мальпігієві судини (видільні трубки);

о) органи виділення - зелені залози;

п) розвиток прямий;

р) розвиток непрямий.

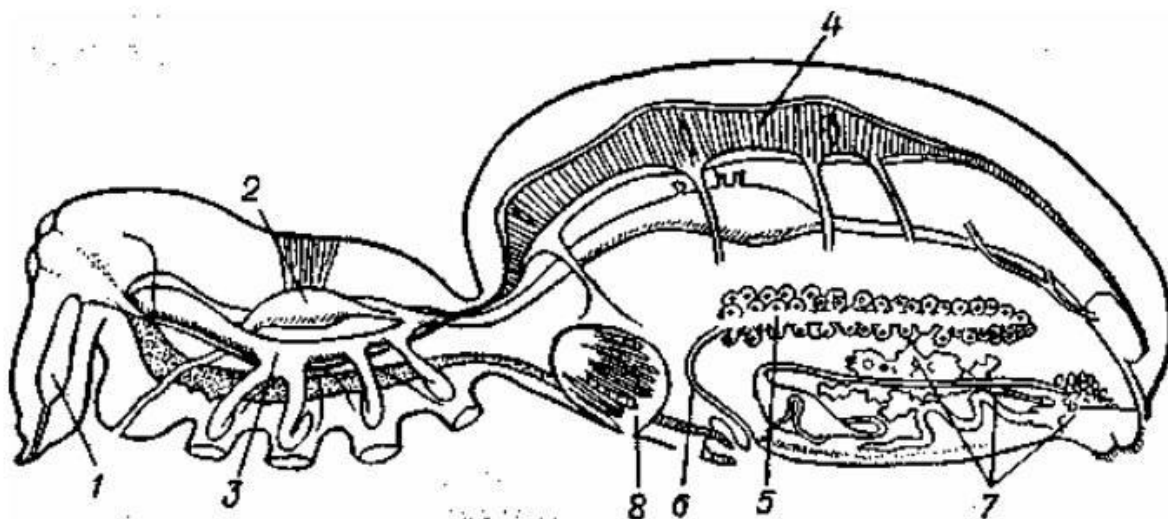

Рис. 87. Схема будови паука-хрестовика:

1 — отруйна залоза; 2 — слинотальний шлунок; 3 — сліпі придатки середньої кишки; 4 — серце; 5 — яєчники; 6 — яйцепровід; 7 — павутинні залози; 8 — нога.

ЧЛЕНИСТОНОГІ

Варіант 1

I рівень

2. Першою видозміненою парою кінцівок у павуків є:

а) клешні; б) вусики; в) хеліцери.

3. Крила в комах розміщені на:

а) голові; б) грудях; в) черевці; г) хвості.

5. Кількість крил у комах:

а) дві пари; б) одна пара; в) одна або дві пари.

6. Стрибальні ноги мають:

а) осі; б) коники; в) вовчки.

II рівень

7. До суспільних комах належать:

а) воші; б) терміти; в) бджоли; г) мурахи; д) метелики.

8. вкажіть стадії розвитку комах з повним перетворенням:

а) яйце; б) личинка; в) лялечка; г) доросла комаха.

1. Кількість ніг у комах:

а) дві пари; б) три пари; в) чотири пари.

3. Органами дихання павуків є:

а) трахеї; б) зябра; в) легені і трахеї.

4. Друга пара крил видозмінена в органи рівноваги у:

а) комарів; б) жуків; в) їдців.

5. ґрунтові личинки мають:

а) богомоли; б) травневі хрущі; в) бабки.

6. Отруйні залози мають:

а) хатній павук; б) каракурт; в) павук сріблянка.

II рівень

8. Ознакою типу Членистоногі не є:

а) членисті кінцівки; б) зовнішній скелет; в) линька;
г) сегментоване тіло; д) складні очі.

I рівень

2. Органи дихання в комах:

а) трахеї; б) легені; в) зябра; г) легені і трахеї.

3. Гризучий ротовий апарат у:

а) комара; б) таргана; в) бджоли.

4. Ловчі сітки будують:

а) тарантули; б) павуки хрестовики; в) морські павуки.

5. Павутинні бородавки – це видозмінені:

а) кінцівки; б) членики черевця; в) зябра.

7. До одомашнених комах належать:

а) бджоли; б) мухи; в) таргани; г) шовковичний шовкопряд.

8. Стадії розвитку комах з неповним перетворенням:

а) яйця; б) личинки; в) лялечка; г) доросла

комаха.

1. Внутрішні органи членистоногих розташовані у:

- А) первинній порожнині тіла; В) вторинній порожнині тіла;
- Б) змішаній порожнині тіла; Г) мезенхімі.

2. Нервова система членистоногих складається з нервів та:

- А) черевного нервового ланцюжка;
- Б) черевного нервового ланцюжка з навкологлотковим нервовим кільцем;
- В) нервових клітин, розкиданих по всьому тілу;
- Г) нервових клітин, зібраних у два нервові стовбури.

3. Укажіть тварин, від яких походять членистоногі:

- А) молюски; В) малощетинкові черви;
- Б) плоскі черви; Г) стародавні багатощетинкові кільчасті черви.

5. Органами дихання павукоподібних є:

- А) комірчаті легені; В) зябра;
- Б) трахеї; Г) покриви тіла.

6. З переліку комах виберіть безкрилу.

- А) воша; В) цвіркун;
- Б) бражник; Г) хрущ.

2 рівень

7. Виберіть ОДНЕ правильне твердження.

- А) Тіло членистоногих не поділяється на сегменти.
- Б) У членистоногих покрив розтягується.
- В) Нервова система членистоногих дифузного типу.
- Г) Основу покриву членистоногих складає органічна речовина – хітин.

10. Установіть відповідність між таксономічними категоріями та наведеними назвами для зображеного організму.

- А) Тип; 1. Членистоногі;
- Б) клас; 2. Комахи;
- В) ряд; 3. Хордові;
- Г) рід. 4. Земноводні;
- 5. Лускокрилі;
- 6. Махаон;
- 7. Прямокрилі.

11. Установіть послідовність стадій розвитку комах із повним перетворенням.

- А) Лялечка;
- Б) доросла комаха;
- В) личинка;
- Г) яйце.

1 рівень

У завдання 1-6 із чотирьох варіантів виберіть ОДНУ ПРАВИЛЬНУ.

1. Укажіть тип розмноження, характерний для членистоногих:

- А) статеве; В) вегетативне;
Б) нестатеве; Г) статеве та нестатеве.

2. Хітиновий скелет у членистоногих слугує:

- А) зовнішнім скелетом; В) допомагає процесу линяння;
Б) органом руху; Г) органом нападу.

3. Визначте особливість кровоносної системи членистоногих:

- А) замкнена; В) не має серця;
Б) незамкнена; Г) кровоносна система відсутня.

4. Укажіть, які комахи є суспільними:

- А) комари; В) таргани;
Б) мурахи; Г) метелики.

5. Визначте тварину, яка належить до класу Павукоподібні:

- А) креветка; В) тарантул;
Б) лангуст; Г) бабка.

6. Укажіть клас тварин, який НЕ належить до типу Членистоногі:

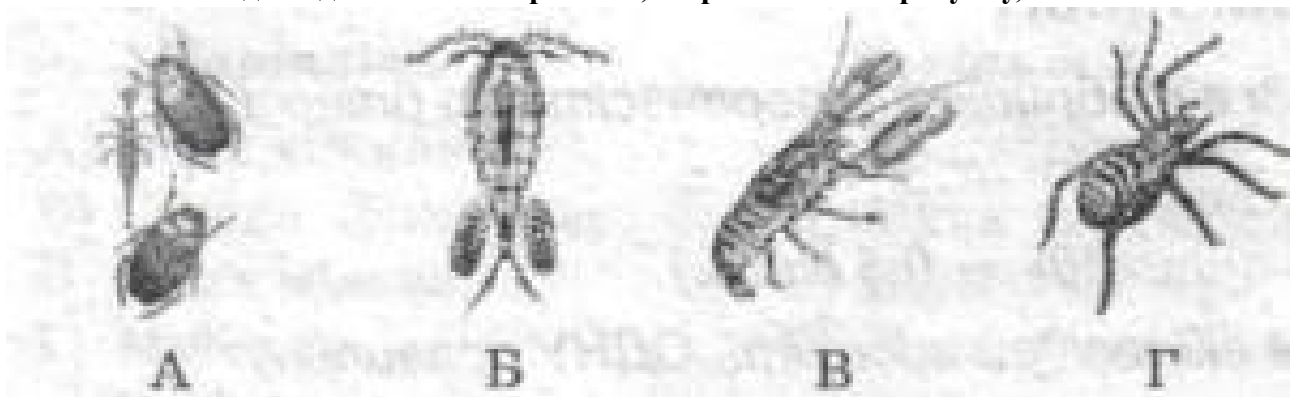
- А) Ракоподібні; В) Губки;
Б) Павукоподібні; Г) Комахи.

2 рівень

7. Виберіть ОДНЕ правильне твердження

- А) Тіло комах складається з трьох відділів: голова, груди, черевце.
Б) У членистоногих немає органів.
В) Нервова система членистоногих має вигляд трубки.
Г) Кінцівки членистоногих складаються з одного членика.

10. Установіть відповідність між тваринами, зображеними на рисунку, та їх назвами.

1. Тарантул;
2. циклоп;
3. омар;
4. жук-плавунець;
5. дафнія.

11. Установіть відповідність між типом або стадією розвитку комах та їх ознаками.

- А) 3 повним перетворенням;

- Б) з неповним перетворенням;
- В) личинка метелика;
- Г) личинка коника.

1. З яйця виходить личинка, схожа на дорослу комаху, з недорозвинутими крилами і статевою системою;
2. личинка червоподібна, не має крил, ротовий апарат – гризучий;
3. личинки відрізняються від дорослої комаху будовою та поведінкою, у циклі розвитку є стадія лялечки;
4. личинка має сисний ротовий апарат;
5. личинки живляться тією самою їжею і мають ротові органи такої самої будови, що й доросла тварина.

I рівень

**Виконайте тести.(за кожную правильну відповідь
0,5б.)**

☐

1. На головогрудях павука розташовані:

- а) 4 пари ходильних ніг;
- б) 3 пари ходильних ніг;
- в) 5 пар ходильних ніг;

2. На черевці павука розташовані:

☐

- а) ходильні ноги;
- б) плавальні ноги;
- в) павутинні бородавки;

**3. Виберіть, які з цих павуків не застосовують ловчі
тенета:**

☐

- а) павук – сріблянка;
- б) павук – тарантул;
- в) павук – бокохід;

4. Тіло кліщів складається з таких відділів:

☐

- а) голово груди і черевце;
- б) голова, груди, черевце;
- в) головогруди і черевце зливаються в одне ціле;

☐

5. Розвиток кліщів відбувається з:

- а) з перетворенням;
- б) без перетворення;
- в) прямий;

6. Тіло комахи вкрито:

☐

- а) карапаксом;
- б) хітином;
- в) хітиноподібної речовини.

II рівень
(за правильну відповідь 3б.)

7. Виберіть правильне твердження:

- А. Тіло членистоногих членисте.
- Б. Павуки – хижаки.
- В. Коростяний кліщ викликає хворобу енцефаліт.
- Г. Павук – бокохід застосовує ловильну сітку.

Д. Видільна система у комах утворена зеленими залозами.

Е. Кліщі – дрібні павукоподібні.

Є. Кров членистоногих називається гемолімфа.

Ж. Павук – бокохід може набувати маскуючого забарвлення.

III рівень

(за правильно виконане завдання 3б.)

8. Визначте, які з цих рядів комах розвиваються з повним перетворенням.

А. р. Воші.

Б. р. Двокрилі.

В. р. Метелики.

Г. р. Прямокрилі.

Д. р. Жуки.

Е. р. Клопи.

Є. р. Перетинчастокрилі.

Ж. р. Рівнокрилі.

Тема. Тип членистоногі

Варіант IV

I рівень

Виконайте тести.(за кожну правильну відповідь 0,5б.)

☐

1. Як називається у павуків пара кінцівок голови:

- а) мандибули;**
- б) хеліцери;**
- в) жвали;**

2. Нервова система членистоногих:

☐

- а) дифузного типу;**
- б) дифузно – вузлованого;**
- в) вузлового;**

3. Вусики у членистоногих є:

☐

- а) у всіх типів тварин;**
- б) тільки у ракоподібних і павукоподібних;**
- в)ракоподібних і комах;**

4. Очі у членистоногих:

☐

- а) у всіх складні;**
- б) складні тільки у ракоподібних і комах;**
- в) складні у багатьох ракоподібних і більшості**

комах;

5. Які з цих кліщів викликають хворобу Лайма та енцефаліт:

☐

- а) коростяний;**
- б) оксамитовий;**

в) іксодовий;

6. У яких з цих тварин з'явилися слинні залози:

☐

а)ракоподібних;

б) павукоподібних;

в) комах.

II рівень

(за правильну відповідь по 3б.)

7. Виберіть правильні твердження:

А. Членистоногі – найчисленіші по кількості видів тварин.

Б. До членистоногих відносяться дощовий черв'як, нереїди, раки, павуки, комахи.

☐
☐
☐
☐

В. Хітиновий покрив тіла членистоногих добре пропускає повітря, але не пропускає воду.

Г. Кровоносна система у членистоногих замкнута.

Д. Органи дихання членистоногих мальпігієві судини.

Е. Всі павуки дихають атмосферним повітрям.

Є. Укуси тарантула для людини болючі і небезпечні.

Ж. Розвиток кліщів відбувається з перетворенням.

III рівень

(за правильно виконане завдання 3б.)

☐

8. Визначте, які з цих рядів комах розвиваються з неповним перетворенням:

- А. р. Двокрилі.**
- Б. р. Воші.**
- В. р. Метелики.**
- Г. р. Прямокрилі.**
- Д. р. Жуки.**
- Е. р. Рівнокрилі.**
- Є. р. Перетинчастокрилі.**
- Ж. р. Клопи.**

**Завдання (форма ЗНО) для перевірки знань по темі:
Членистоногі**

Контрольна робота
(підготовка до ЗНО)
Тема 5. Членистоногі
Варіант 1

І рівень (правильне розв'язання кожного завдання оцінюється в 0,5 бала)

Вкажіть правильну відповідь («так» чи «ні»)

1. У ракоподібних кровоносна система замкнена.
2. Хеліцери – це видозмінні кінцівки.
3. Комар-пісун є переносником збудника малярії.

Тестові завдання з однією правильною відповіддю

1. Вкажіть, органи виділення у комах:

А) видільні трубочки;

Б) зелені залози;

В) мальпігієві судини;

Г) жирове тіло.

5. Вкажіть двокрилих комах:

А) бджола;

Б) бражник;

В) муха;

Г) цвіркун.

6. Вкажіть тривалість життя дорослого комара:

А) 5 – 6 днів;

Б) 2 роки;

В) 3 – 4 дні;

Г) 3 роки.

II рівень (правильне розв'язання кожного завдання оцінюється в 0,5 бала)

Доповніть незакінчені речення:

7. Вкажіть органи нападу і захисту в ракоподібних

8. Тіло комах поділене на відділи:

9. Життєвий цикл вошей становить

Прості завдання з відкритою відповіддю

10. Вкажіть, що називають партеногенезом.

11. Вкажіть типи ротового апарату комах.

12. Вкажіть, чому самки комарів живляться лише кров'ю.

III рівень (правильне розв'язання кожного завдання оцінюється в 1 бал)

Завдання на встановлення відповідності

13. Встановіть відповідність між назвами організмів та рядами, до яких вони відносяться.

А. Ряд Павукоподібні	1 дозорець
Б. Ряд Прямокрилі	2 цикада
В. Ряд Бабки	3 водяний скорпіон
Г. Ряд Рівнокрилі	4 каракурт
Д. Ряд Клопи	5 цвіркун хатній

Робота за малюнком

14. Розгляньте малюнок і встановіть позначені частини тіла павука-хрестовика.

1 –

2 –

3 –

4 –

5 –

Тестове завдання з кількома варіантами відповідей

15. Вкажіть ознаки, які характерні ракоподібним:

А) дві пари вусиків;

Б) первинна порожнина тіла;

В) плавці;

Г) зябра;

Д) мальпігієві судини;

Е) тіло поділене на головогруді і черевце;

Є) трахеї.

IV рівень (правильне розв'язання кожного завдання оцінюється в 1,5 бала)

Завдання творчого характеру(одне завдання на вибір)

16. Як ви вважаєте, чому комахи – найвисокоорганізованіша група безхребетних тварин.

17. Порівняйте будову личинки жука-олень з дощовим черв'яком. Вкажіть риси подібності та риси ускладнення будови у личинки комах.

IV рівень

